

UNCLASSIFIED

INTERNAL USE ONLY

CONFIDENTIAL

SECRET

ROUTING AND RECORD SHEET

SUBJECT: (Optional)

FROM

NO

DATE

WAB/PI

11 June 59

TO: (Officer designation, room number and building)

DATE

OFFICER'S INITIALS

COMMENTS: (Number each comment to show from whom to whom. Draw a line across column after each comment.)

RECEIVED

FORWARDED

WAB/PI

1

2

None

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

*Copy to
WAB/PI Report
15 June 59*

*Disseminated as
CS-3/403, 688*

26 June 59

SECRET

Jan 59

Translation

Identity A

PRESENT SITUATION IN THE UKRAINE (Conversation between ~~Professor C. Horbach~~ with a Ukrainian student from Poland presently studying at Oxford in England)

Protests against Russification among the youth in the Ukraine is taking place in the form of demands to use the Ukrainian language in schools and in newspapers. Specifically, demands are being made for Ukrainian-language evening newspapers in Ukrainian cities. Promise that such evening papers would be published were made a long time ago in Odessa, Lvov and Stalino but they have not materialized. The informant believes this is because a cold war is ~~going on~~ ^{being waged} to increase the use of the Ukrainian language. Such evening newspapers exist in both local and the Russian language in Tallin, Riga and Yerevan. There are none at all in the Ukraine. It is possible that the publishing houses are awaiting the results of a census being made, so that they can publish the papers in the language of the majority of the local population. According to official statistics regarding the publication of periodical and books it appears that there are less in the Ukraine than anyplace else, that the Ukrainian stands eighth in the USSR, falling behind the Baltics and the Caucasus. So far as the press is concerned, the southern oblasts of the UkSSR are most highly Russified; i.e., Crimea, Stalino, Kherson, Odessa, Luhansk and Kharkov. The fight for the Ukrainian language is being carried on mostly by the writers, including young writers among whom is Pavlichko who, until recent criticisms, was considered the "Wunderkind" of Soviet Ukrainian literature. Polish culture has more influence in Kiev and Kharkov than in Lvov where old resentments still exist. Kievans anxiously listen to Warsaw radio broadcasts which they consider more interesting and of higher quality than their own.

In London, Professor ~~Horbach~~ met an acquaintance of his from Gracow, a Professor ~~Kubats~~ Kubats'ky. In 1958 Kubats'ky travelled around the UkSSR, visiting Kiev, Odessa and Lvov. Extension of his visa was refused in Moscow but he was greeted very warmly in Kiev. ~~Rylsky~~ Rylsky (c/o Note: Probably the writer, Maxim Rylsky) took him to the Chief of the MVD (KGB) (who had a Ukrainian name) who got his visa extended. Rylsky was supposed to have made a complaint that Ukrainian books are purposely published in very small numbers as compared to Russian translations of the same publication. This has a very bad psychological effect on young writers whose chances of having their works published are very poor. Sometimes the writers have to wait years before their writings are published. Therefore, some of them write in Russian. It is emphasized that only new oblasts are being Ukrainianized, especially in the Crimea and western oblasts. In other areas Russification is in process. The Orthodox church is being well supported. There is widespread refurbishing of buildings (religious). Monk dressed in an elegant cassock stated that the church was never in a better position than now. The domes have all been newly gilded. In Kiev there was much emphasis placed by a group of writers on Polish-Ukrainian friendship.

SECRET

SECRET

- 2 -

Control

Customs of luggage

Control is very strict on trains from Poland into the USSR, especially *regarding* ~~insofar as~~ books ~~are~~ concerned. A female acquaintance of the informant was taking some prayer books from Poland to Lvov. The MVD (KGB) men at the border took a good long look at her and when she was ready to leave the train in Lvov she was thoroughly questioned, the prayer books confiscated and she was sent back to Poland.

In the winter of 1958 several Ukrainian students gave a copy of the Ukrainian Encyclopedia published in the west to a Pole to carry to Kiev. It was discovered at the border control point but he was permitted to go on because he was able to convince them that he purchased it at a bazaar in Poland.

Clergy in Western Ukraine Only those ^{*Greek-Catholic*} priests who do not openly practice their faith escape restrictions. The informant personally witnessed an occasion during a holy day feast when it is customary for the priests to bless fruits, the village priest refused to bless the fruits brought by villagers and handed the aspergillum to the deacon. The informant was told by the villagers that this particular priest is never punished when other priests are fined 100-200 rubles for all sorts of accusations made against them.

Original in Ukrainian Submitted by
AECASSOWARY-2 on 16 May 1959

SECRET

До сучасної ситуації в Україні / розмова професора зі студентом /:

Серед молодшої інтелігенції йде змагання проти русифікації яке виявляється в боротьбі за укр. мову в школі та за мову газет. Зокрема йде боротьба за українські вечірні газети по ~~містах~~. Вже давно були заповіджені такі вечірні, щоденні газети українською мовою в Одесі, Львові, Сталіні але обіцяли не зrealізовано. Інформатор думає, що це тому, бо йде тиха війна за мову. Такі вечірні газети існують в місцевій і рос. мові в Талліні, Ридзі, Ерівані. В Україні їх нема взагалі. Виходить що з реалізацією обіцянки ще чекають. Є можливість що чекають на вислід перепису населення міст щоб згодом видавати газету мовою більшости населення міста. На підставі офіц. статистики видань періодиків і книжок виходить, що в УРСР їх менше ніж деінде, що УРСР стоїть під цим поглядом на 8 місці в ССРСР, після Прибалтики і Кавказу. Щодо преси то найбільше зрусифіковані південні області УРСР: Крим, Сталіно, Херсон, Одеса, Луганськ і Аерк~~ва~~. Війну за українську мову ведуть в першу чергу письменники і то молодші / во них належить і Павличко, що його довгий час уважали " вундеркіндом" укр. ред. літератури, поки його останньо не розкритикували. Польська культура має більший вплив в Києві і Аеркові ніж у Львові, де ще діють старі ресантименти. В Києві дуже охоче накручують радіо на Варшаву яка є цікавіша і багатша ніж власна.

В Лондоні зустрівся проф. зі своїм знакомим з Кракова професором Кубацьким Куб. об"їхав в 1958 р. УРСР, був в Києві, Одесі, Крем'янці і Львові. В Москві не хотіли йому продовжити візи зате в Києві його дуже сердечно вітали. Рильський завів його до шефа МВД / з українським прізвищем / і цей продовжи йому візу. Рильський мав жалітися, що українські книжки видаються навмисне малим тиражам в порівнянні з російськими перекладами цього самого твору. На такій видавничій політиці дуже эле виходять молоді письменники яких вигляди, побачити свою книжку друком дуже малі. Деколи мусять чекати роками. Тому тех дехто з них пише по російськи. Підкреслено українізуються тільки нові області, в ~~визву~~ першу чергу Крим і Західні області. Деінде зн ву ж йде русифікація. Дуже підтримується православна церква, скрізь відновлюють будинки. В почаєві модах, вбраний в елегантну рясу твердив, що гарні " це ніколи так добре не було, як тепер. Новідновлювано і позолочено бані. В Києві дуже підкреслювано в гурті письменників польсько-українську дружбу.

Контроля. В поїздах, що йдуть з Польщі до ССРСР дуже гостра контроля, особливо за книжками. Знайома інформанта везла з П до Львова молитвенники. На границі їй добре приглянулися МВД-исти і коли вона хотіла висісти у Львові на неї вже чекали на ~~шифр~~ станції, зробили дуже докладну ревізію, забрали молитовники і завернули до Польщі.

В зимі ц. р. впадало в кордоні однієї Трициклон. Українознавство, що її везли студенти які їхали до Києва. Були одначе настільки хитрі, що дали її перевозити якомусь полявові. Той викрутився, що купив її на базарі в Варшаві.

Священники в Галичині: без адміністраційних кар обходяться тільки ті, як ставляться неповажно до обряду. Інформант сам бачив як на Спаса священник в селі, де він був, не захотів посвятити овочів і дав кропило дяків. Люди з села інформували його, що цей священник ніколи не дістає кар, тоді коли всі доколичні що раз платять по 100-200 руб. кари за різні провини.